

ДІЯЛЬНІСТЬ МОЛОДІЖНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ МИКОЛАЇВЩИНИ НА ПОЧАТКУ 2000-х РОКІВ

У статті з'ясовується сутність молодіжних організацій, їх взаємодія з владними структурами, а також визначаються наявні перешкоди для стабільної та активної діяльності молодіжних організацій Миколаївщини на початку 2000-х років.

Ключові слова: державна молодіжна політика, державотворчий процес, механізм взаємодії, молодь, молодіжні організації, суспільна активність.

В статті вивчається сутність молодіжних організацій, їх взаємодія з владою, а також визначаються наявні перешкоди для стабільної та активної діяльності молодіжних організацій в Миколаївському регіоні в початку 2000-х років.

Ключевые слова: государственная молодежная политика, государственный процесс, механизм взаимодействия, молодежь, молодежные организации, общественная активность.

This article deals with the basic essence of youth NGO, their cooperating with imperious structures, and also present obstacles are determined for stable and active activity of youth organizations in Mykolaiv at the beginning 2000- of kh years.

Key words: public youth policy, state-building processes, mechanism of cooperation, youth, youth organizations, public activity.

Суспільна активність молоді традиційно пов'язана з участю молодого покоління в різного роду громадських об'єднаннях, зокрема у молодіжних організаціях та політичних партіях. За допомогою мережі молодіжних організацій та їхніх структур держава має змогу сприяти самореалізації молоді та звертати увагу на молодіжні проблеми, реалізовувати державну молодіжну політику через удосконалення функціонування управлінських структур.

Актуальність теми дослідження обумовлюється тим фактом, що врахування досвіду діяльності молодіжних об'єднань, їхніх реальних здобутків і результатів особливо необхідне в умовах трансформаційного періоду України.

Питаннями діяльності та участі молодіжних організацій в державотворчих процесах на загальнонаціональному та регіональному рівнях займалися такі українські вчені: О. Корнієвський [3], В. Кузьмич [4], К. Плоський [6]. В свою чергу розглядом проблем діяльності молодіжних організацій на рівні регіону, а саме, Миколаївщини, займалися дослідники М. Димитров [2], Р. Чупрін [7] та ін. В своїх працях вони розглядали прикладні питання процесу формування та діяльності молодіжних організацій.

Але питання розвитку та діяльності сучасних молодіжних організацій Миколаївщини не знайшли належного системно-наукового аналізу в сучасних наукових працях українських дослідників.

На початку дослідження за статистичними даними, які були наведені згідно з інформацією управління у справах сім'ї та молоді облдержадміністрації м. Миколаєва, станом на 01.01.07 в Миколаївській області діяло 105 молодіжних та дитячих громадських організацій, з яких Миколаївським обласним управлінням юстиції зареєстровано, відповідно до чинного законодавства України, 71 громадська молодіжна (дитяча) організація (18 обласних відділень всеукраїнських, 47 обласних, 1 місцева, 5 дитячих) та 34 організації здійснювали свою діяльність шляхом легалізації. Загальна кількість молоді, яка входить до молодіжних громадських організацій, складала понад 6300 чоловік. Найбільше молодіжних організацій діяло в м. Миколаєві [10].

Виходячи з результатів даної статистики, молодіжні громадські організації мають великий потенціал щодо участі у суспільно-політичних процесах та у розгляді різних питань, пов'язаних з пропагандою здорового способу життя та профілактики правопорушень, попередженням негативних

явищ у молодіжному середовищі. На практиці ж, на сучасному етапі в українському суспільстві виникли певні труднощі у формуванні оптимального та ефективного механізму взаємодії влади та молоді, що призводить до зниження рівня впливу молодіжних організацій на суспільно-політичні процеси, участі в управлінні державними та громадськими справами, захисту прав, реалізації інтересів і потреб молодого покоління. Ці проблеми торкаються діяльності молодіжних організацій всезагального, регіонального, обласного та місцевого рівнів. Тобто, можна сказати, що така особливість діяльності молодіжних громадських об'єднань свідчить про порушення основних засад державної молодіжної політики, принципів соціального становлення та розвитку молоді як окремого регіону країни, так і України загалом.

В контексті нашого дослідження цікавим є аналіз досвіду діяльності молоді, молодіжних організацій у житті своєї громади, співпраці молодіжних організацій з владними інститутами Миколаївського регіону. Адже, з кожним роком молоде покоління Миколаївщини намагається все активніше перетворитися з об'єктів державної політики на її суб'єктів. За результатами виборів 2006 року, до міської ради було обрано 18 осіб віком молодше 35 років (що складає 20 % від депутатського корпусу) [7].

Для того щоб молодіжні організації Миколаївщини активно проводили свою суспільно-політичну діяльність, вони повинні дотримуватись таких напрямів роботи:

- надання інформації про створення та діяльність молодіжних об'єднань для широкого загалу мас;
- розробка і впровадження заходів щодо державної підтримки молодіжних об'єднань;
- залучення їх до розробки і реалізації молодіжної політики в області;
- сприяння підвищенню професійно-освітнього рівня лідерів та активу громадських молодіжних організацій;
- організація та проведення масових заходів, семінарів, тренінгів, науково – практичних конференцій, акцій, фестивалів, свят;
- організаційна та фінансова підтримка спільно-корисних програм та проектів та ін. [2].

Показником активності молодіжних організацій є рівень обізнаності та поінформованості молоді щодо їх існування та діяльності. Проведене опитування Миколаївським дослідницько-аналітичним центром у 2006 році дало змогу зробити такі висновки, що переважна більшість молоді не знає про існування МГО як таких (із загальної кількості опитаних 34,4 % знає про існування МГО, тоді як решта – нічого не знають про їх існування). Відсоток інформованості про діяльність МГО знижується від обласного центра до села. Якщо в Миколаєві і містах області цей відсоток майже однаковий – 38,6 та 37,2 % відповідно, то в селах про існування МГО знають лише 22 %.

Такі цифри можна трактувати по-різному: з одного боку, вони свідчать про низький рівень інформованості молоді щодо діяльності молодіжних

громадських організацій, а з іншого боку, можуть виступати індикатором низького рівня активності самих молодіжних громадських організацій у регіоні. Це може свідчити про недостатній рівень висвітлення діяльності МГО для широкого загалу, або про відсутність зацікавленості молоді в їх існуванні. Також, це підтверджується низькою активністю молоді в громадському житті – лише 7,8 % респондентів є членами МГО або партії, тоді як решта не є членами жодної організації [7].

Однією з перешкод для стабільної та активної діяльності молодіжних організацій як на Миколаївщині та і в Україні, зокрема, є своєрідна конкуренція. Тобто, між самими молодіжними організаціями існує певна конкуренція за отримання фінансування під ті чи інші проекти, але ефективність яких важко дослідити. При цьому, відсутність фінансування молодіжних програм, відсутність стійкої матеріальної бази у молодіжних організацій також перешкоджає залученню молоді до активного громадського життя [8]. Варто підкреслити, що реалізація та фінансування різноманітних програм та проектів молодіжних та дитячих громадських організацій здійснюється за рахунок: органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, обласного бюджету (в межах асигнувань на реалізацію молодіжних програм), Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, Державної соціальної служби для сім'ї, дітей та молоді, залучених (спонсорських) коштів. В свою чергу, молодіжні громадські організації, їх спілки, які одержують фінансову або іншу матеріальну підтримку, зобов'язані подавати звіти про цільове використання фінансів і матеріальних цінностей органам, що їх надавали, у терміни, встановлені цими органами. На думку президента фундації «Відкрите суспільство» Оксани Грязнової, яка зазначила, що було б не погано, якби спонсори все ж таки перевіряли діяльність тих організацій, яким вони надають фінансування [11].

Всупереч вищепереліченим перешкодам, кількість молодіжних організацій з кожним роком збільшується, а таким чином розширюються ареал та сфери їх діяльності. Спільно з Миколаївським обласним комітетом молодіжних організацій (МОКМО), органами виконавчої влади та місцевого самоуправління, проводяться щорічні обласні та місцеві конкурси проектів, програм молодіжних організацій, за підсумками яких проводились різноманітні форуми та акції. В Миколаївській області та місті Миколаєві створена та чітко реалізується молодіжними організаціями обласна програма «Молодь Миколаївщини» на 2006-10 роки з урахуванням вимог таких Законів України як, Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 5 лютого 1993 року № 2998-ХІІ, Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» від 1 грудня 1998 року № 281-ХІV, Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 5 лютого 1993 року № 2998-ХІІ.

Найбільше уваги в обласній програмі «Молодь Миколаївщини» на 2006-10 роки приділяється:

- питанням запобігання розповсюдженню наркоманії, алкоголізму, тютюнопаління та соціальних хвороб (СНІДу, туберкульозу і т. ін.);
 - працевлаштування молоді;
 - організації дозвілля, доступності якісної освіти для молоді.
- Зокрема, Програмою передбачено:
- створення пілотних центрів з профілактики наркоманії, алкоголізму, ВІЛ-інфекції, СНІДу та захворювань, що передаються статевим шляхом; забезпечення широке інформування населення про заклади, установи, які проводять консультаційну, профілактичну роботу, про епідемічну ситуацію з ВІЛ-інфекції та СНІДу у містах та районах області;
 - сприяння працевлаштування молоді шляхом надання дотацій, виплати допомоги по безробіттю та одноразової допомоги по безробіттю для здійснення підприємницької діяльності, участі в оплачуваних громадських та сезонних роботах;
 - бронювання робочих місць для працевлаштування соціально незахищеної молоді, направлення студентів на виробничу практику на місця їх майбутньої роботи з визначенням теми і змісту дипломного проекту та ін. [7].

Фактично, дана програма певною мірою відображає реальні потреби молоді Миколаївщини. Найретельніше зорієнтовано на проблему працевлаштування, значна увага приділена питанню забезпечення гідних житлових умов для молоді. Але, незважаючи на це, слід зауважити, що пункти програми здебільшого носять декларативний характер, не містять конкретних заходів, не потребують жорсткого їх виконання. Можна зробити висновок, що органами виконавчої влади та місцевого самоврядування не створені необхідні умови для ефективного реалізації державної молодіжної політики за участю молодіжних організацій та громадських об'єднань у м. Миколаєві та Миколаївській області.

Конкретним прикладом діяльності молодіжної організації на рівні міста Миколаєва є Миколаївський молодіжний муніципалітет, який було створено у жовтні 2000 р. як спілку молодіжних організацій, до якої увійшли представники двадцяти трьох молодіжних НДО, студентських профспілок та органів студентського самоврядування. Завданнями молодіжного муніципалітету зокрема є:

- забезпечення впливу молодих громадян на ухвалення рішень усіма органами державної влади та місцевого самоврядування, привертання уваги до важливості активної участі молоді в політичному житті України;
- сприяння виконанню молодіжної політики в м. Миколаїв;
- лобювання інтересів та захист прав молоді під час ухвалення нормативних актів органами державної влади та місцевого самоврядування [5].

Молодіжний муніципалітет працює за принципом уряду і складається з комітетів, які відповідно до

профілю молодіжних проблем займаються власним сектором діяльності: комітет з соціально-правових питань; з розвитку економіки і молодіжного підприємництва; екології та використання природних ресурсів; культури і дозвілля; науки і освіти; міжнародних зв'язків; у зв'язках з громадськістю та ЗМІ; фізкультури, спорту, оздоровлення та патріотичного виховання.

Миколаївський молодіжний муніципалітет є консультативно-дорадчим органом та виконує функції Ради з питань молодіжної політики при міському голові. Керівництво молодіжного муніципалітету (голова та його три заступники) є радниками з питань молодіжної політики міського голови, члени комітетів – молодіжними радниками відповідних підрозділів міськвиконкому. До того ж у приміщенні міськвиконкому проводяться регулярні наради, зустрічі, круглі столи Муніципалітету та міських управлінь, де, окрім молодіжних питань, обговорюються і загальноміські проблеми (наприклад, ліквідація побутового сміття у місті). При Муніципалітеті задля поширення інформації про діяльність молодіжних організацій, студентських та шкільних колективів створено проект «Молодіжна інформаційна агенція», за допомогою якого матеріали розміщуються в місцевих ЗМІ – пресі, на радіо, ТБ та в мережі Інтернет [6].

Тобто, є підстави вважати, що молодіжна організація – Миколаївський молодіжний муніципалітет є дійсно позитивним прикладом такого роду об'єднання, до складу якої вже ввійшли багато профспілок та інших громадських об'єднань. Саме вона чітко дотримується вищезазначених напрямків їх діяльності, та, своїми діями показує потребу у функціонуванні та розвитку таких організацій.

Щоб активізувати діяльність подібних молодіжних організацій Миколаївщини та їх участі у суспільно-політичних процесах в регіоні, доцільно посилити роботу в таких напрямах:

- подальший розвиток спільних програм молодіжних об'єднань та органів місцевого самоврядування, які спрямовані на залучення молоді до роботи в представницьких (місцевих радах) та виконавчих структурах місцевого самоврядування;
- задля розвитку молодіжних об'єднань на місцевому рівні вкрай необхідно зміцнити їхню ресурсну базу, зокрема, запровадити практику надання фінансової підтримки з боку місцевих органів влади (на конкурсній основі), втілити систему соціального замовлення;
- активізувати участь молоді у молодіжних організаціях через створення молодіжних клубів;
- аби підвищити електоральну активність молоді, необхідно впроваджувати дієві заходи, спрямовані на правову просвіту молоді як учасника виборчого процесу, роз'яснювати їй необхідність участі у голосуванні на місцевих виборах. Також потрібно активніше залучати молодих людей до організації виборів – роботи у складі виборчих комісій, офіційному спостереженні тощо;

– для продовження розвитку структур співпраці молоді з органами місцевого самоврядування на кшталт молодіжних парламентів, муніципалітетів, рад, необхідним є становлення договірної форми взаємодії, коли співпраця базується на чітко визначених принципах та процедурах, які закріплюються відповідною угодою між молодіжною структурою та органом місцевого самоврядування [6].

В найбільшому ступені це спостерігається, наприклад, у діяльності таких молодіжних організацій Миколаївщини: Миколаївська обласна молодіжна громадська організація «Фонд Молодіжних Ініціатив», Миколаївська обласна молодіжна громадська організація «Голос Молоді», Миколаївська обласна молодіжна громадська організація «Молодіжний творчий центр», Миколаївське обласне відділення

Всеукраїнської молодіжної громадської організації «Союз молоді регіонів України», Миколаївський обласний осередок Всеукраїнської молодіжної громадської організації «Батьківщина молода» та ін.

Отже, підсумовуючи, варто зазначити, що багато молодіжних організацій Миколаївщини на сучасному етапі недостатньо виконують своє призначення, приймаючи до уваги різноманітні перешкоди. Рівень обізнаності молоді щодо існування молодіжних організацій Миколаївщини є високим порівняно з обізнаністю щодо конкретних молодіжних організацій. Це може свідчити як про недостатньо високий рівень активності молоді, так і про невисоку активність самих молодіжних організацій Миколаївщини. Можна сказати, що вони перебувають на початковому етапі самовизначення та пошуку шляхів своєї діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Багмет М.О., Ляпіна Л.А., Полішкарлова О.О. Із сучасної політичної палітри Миколаївщини // Борисфен. – 1998. – № 7. – С. 13-14.
2. Дмитров М.Ф. Молодь потребує уваги (про деякі форми позанавчальної роботи з молоддю Миколаївщини) // Актуальні проблеми гуманітарної освіти / За ред. А.М. Ломаковича і Г.В. Онкович. – Київ-Кременець: КОГП імені Тараса Шевченка, 2004. – С. 149-152.
3. Корнієвський О., Якушик В. Молодіжний рух та політичні партії в сучасній Україні. – К.: «Генеза», 1997. – 102 с.
4. Кузьмич В. Ценности и проблемы современной молодежи: взгляд социолога / В. Кузьмич // Лучшие страницы педагогической прессы. – 2003. – № 1. – С. 81-86.
5. Молодіжний муніципалітет. Офіційний Інтернет – сайт міста Миколаїв [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mykolayiv.com.ua>.
6. Плоский К.В. Участь молоді у розвитку місцевої демократії в Україні: проблеми та перспективи // Український соціум. – 2005. – № 1(6). – С.101-111.
7. Молодіжна політика в Миколаївській області. Аналітичний звіт за результатами моніторингового дослідження / Упорядники О. Копил, Р. Чупрін, О. Бояркіна, Т. Погляд. – Миколаїв: Миколаївський дослідницько-аналітичний центр, 2006. – 83 с.
8. Медіа – Світ. Розвиток молодіжного руху на Березнівщині [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://berezne.lib.rv.ua/berezne/molberezne.html>.
9. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua>.
10. Миколаївська обласна державна адміністрація. Положення Про Молодіжну колегію при голові Миколаївської облдержадміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mykolayiv-oda.gov.ua>.
11. Голос Америки. Роль громадських організацій в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www1.voanews.com>.

Рецензенти: Колісниченко А.І., д.і.н., професор;
Євтушенко О.Н., к.політ.н., доцент

© Гуцалова М.В., 2010

Стаття надійшла до редколегії 07.04.2010 р.